

Bestemmingsplan Buitengebied Nunspeet

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

15 november 2010 / rapportnummer 2357-73

CONCEPT

CONCEPT

1. Oordeel over het MER

De gemeente Nunspeet werkt aan het opstellen van het bestemmingsplan buitengebied 2010 en het bestemmingsplan recreatieterreinen 2010. De plan-m.e.r.-procedure wordt doorlopen omdat een passende beoordeling gemaakt moet worden vanwege de nabijheid van Natura 2000-gebieden en het bestemmingsplan buitengebied 2010 kaderstellend is voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten. Bevoegd gezag voor beide procedures is de gemeenteraad van Nunspeet.

De Commissie is van mening dat het milieueffectrapport (MER) onvoldoende informatie biedt voor de ontwikkelingen die het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied en het voorontwerp bestemmingsplan recreatieterreinen maximaal mogelijk maken, de zogenaamde 'worst case' situatie. Het gaat daarbij om de effecten (in cumulatie) van de ontwikkelingsmogelijkheden die worden geboden voor intensieve veehouderij, rundvee, mestvergistingsinstallaties en recreatie. Omdat voor deze ontwikkelingen significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet op voorhand zijn uit te sluiten, en deze mogelijke effecten niet in samenhang zijn beschouwd, bevat ook de bijbehorende passende beoordeling onvoldoende informatie voor de besluitvorming. De Commissie is daarmee van oordeel dat essentiële informatie in het MER ontbreekt om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming over het voorliggende voorontwerp bestemmingsplan buitengebied en het voorontwerp bestemmingsplan recreatieterreinen.

Voor een bestemmingsplan buitengebied waarin alleen de ontwikkelingen van het beschreven alternatief voor intensieve veehouderij en het scenario voor rundvee worden vastgelegd zou het MER voldoende informatie hebben geboden. Vanuit dat perspectief zijn de milieueffecten naar behoren in beeld gebracht.

De Commissie adviseert de ontbrekende informatie voor de 'worst case' situatie aan te vullen alvorens een besluit te nemen over het bestemmingsplan buitengebied 2010 en het bestemmingsplan recreatieterreinen 2010.

In het volgende hoofdstuk wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht en opmerkingen gemaakt over de milieugebruiksruimte en de referentiesituatie.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Worst case situatie

Het MER moet de gevolgen voor het milieu beschrijven van de ontwikkelingen die de bestemmingsplannen (inclusief ontheffingen en wijzigingsbevoegdheden) maximaal mogelijk maken. Dit heet in het MER de 'worst case' situatie. Bij de beschrijving van deze situatie gaat het niet alleen om m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten.

In het MER zijn de milieueffecten beschreven van een alternatief voor intensieve veehouderij en een scenario voor rundvee. In beperkte mate is ingegaan op de milieueffecten van andere ruimtelijke ontwikkelingen. Het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied en het bestemmingsplan recreatieterreinen maken meer mogelijk dan beschreven in het MER.¹ De Commissie heeft de volgende opmerkingen over de 'worst case' situatie.

Intensieve veehouderij en rundvee

Het alternatief intensieve veehouderij is gebaseerd op de trendmatige ontwikkeling in de intensieve veehouderij waarbij gerekend is met bedrijven die naar verwachting groeien, gelijk blijven of stoppen. Vrijgekomen productierechten van stoppende bedrijven met intensieve veehouderij worden in het alternatief modelmatig toegekend aan bedrijven met groeiperspectief. Het groeiscenario rundvee is gebaseerd op 20% toename van het aantal stuks rundvee voor bedrijven met groeiperspectief. Het alternatief en het scenario beschrijven een reële ontwikkeling van intensieve veehouderij bedrijven en rundveebedrijven. De mogelijke milieueffecten van het alternatief en het scenario zijn naar behoren beschreven in het MER mits de cumulatieve effecten ook op een juiste wijze zijn meegenomen (zie onderstaande opmerking over cumulatie van effecten).

Het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied biedt echter, mede gezien de wijzigingsbevoegdheid bij de bestemming 'agrarisch', meer ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij en rundvee dan waar in het alternatief en het scenario vanuit wordt gegaan. Het MER beschrijft daardoor niet de maximale milieueffecten van intensieve veehouderij en rundvee die maximaal mogelijk wordt gemaakt met het bestemmingsplan buitengebied.

Mestvergistingsinstallaties

In het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied wordt (middels een ontheffing bij de bestemming 'agrarisch bedrijf') de mogelijkheid geboden voor de oprichting van mestvergistingsinstallaties met een maximumcapaciteit van 50.000 kilo per dag. In het MER is niet ingegaan op de mogelijke milieueffecten van mestvergistingsinstallaties. Hierbij moet worden gedacht aan gevolgen voor de natuur vanwege stikstofdepositie, geurhinder en gevolgen voor het landschap.

Recreatie

In het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen bij de bestemming 'agrarisch bedrijf' die het mogelijk maakt om kleinschalige kampeerterrains te realiseren. Bij veelvuldig gebruik van deze wijzigingsmogelijkheid voor ontwikkelingen nabij Natura 2000-gebied 'Veluwe' kunnen er (in cumulatie) milieueffecten optreden voor de natuur, zoals extra verstoring door recreatie. Forse uitbreiding van het aantal kleinschalige kampeerterrains kan ook van invloed zijn op de landschappelijke kwaliteit van het buitengebied.

¹ Zie hierover ook de zienswijze van Stichting Natuurschoon Nunspeet en de Gelderse Milieufederatie (bijlage 2)

Het voorontwerp bestemmingsplan recreatieterreinen stelt geen maximum aan het aantal kampeermiddelen en maakt het bovendien mogelijk om soorten kampeermiddelen uit te wisselen. Beide mogelijkheden kunnen leiden tot een groter aantal recreanten gedurende een groter deel van het jaar. Wanneer deze ontwikkeling zich op recreatieterreinen nabij het Natura 2000-gebied 'Veluwerandmeren' voordoet, kan dit mogelijk leiden tot een toename van verstoring voor doortrekkende en overwinterende vogels.

In het MER is niet ingegaan op de mogelijke (gecumuleerde) milieueffecten van deze recreatieve mogelijkheden.

Het MER zou voldoende informatie hebben geboden ingeval van een bestemmingsplan buitengebied waarin alleen de ontwikkelingen van het beschreven alternatief voor intensieve veehouderij en het scenario voor rundvee zijn vastgelegd. Het MER biedt echter onvoldoende informatie voor besluitvorming over de maximale ontwikkelingen die het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied 2010 en het voorontwerp bestemmingsplan recreatieterreinen 2010 mogelijk maken.

Cumulatie van effecten voor intensieve veehouderij en voor rundvee

In bijlage 12 van het MER is een tabel opgenomen die voor het Natura 2000-gebied 'Veluwe' per habitattypen de stikstofdepositie weergeeft in verschillende situaties. De cumulatie van de effecten van het alternatief voor intensieve veehouderij en het scenario voor rundvee met 20% groei zijn niet navolgbaar. Zolang de wijze van cumulatie niet inzichtelijk is, kan niet worden nagegaan of de passende beoordeling is gebaseerd op juiste informatie.

De Commissie adviseert een navolgbare onderbouwing te geven van de berekening van de cumulatie van effecten van het alternatief voor intensieve veehouderij en het scenario voor rundvee met 20%.

2.2 Milieugebruiksruimte

In het MER is aangegeven dat voor het bepalen van de maximale milieugebruiksruimte voor ammoniak is uitgegaan van een maximale toename van 0,5% van de kritische depositiewaarde van gevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden. Dit is gebaseerd op het interim-beleid van de provincie Gelderland.

Aangezien de achtergrondconcentratie van stikstof in Natura 2000-gebied 'Veluwe' de kritische depositiewaarde ver overschrijdt, kan iedere toename van depositie op dit Natura 2000-gebied leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken. Door uit te gaan van een toegestane toename van 0,5% is in het MER mogelijk een overschatting van de beschikbare milieugebruiksruimte gegeven.

De Commissie wijst er op dat momenteel op landelijk niveau gewerkt wordt aan een Programmatische Aanpak Stikstofdepositie (PAS). Op 1 juli jl. is het voorlopige programma stikstof (VPAS) gepubliceerd waarin op hoofdlijnen wordt aangegeven hoe economische ontwikkelingen gecombineerd kunnen worden met het op termijn realiseren van de natuurdoelen van Natura 2000. Per Natura 2000-gebied worden de afspraken uit de PAS verder uitgewerkt in een beheerplan.

De Commissie adviseert om de ontwikkelingen omtrent de invulling van de PAS nauwlettend te volgen.

2.3 Referentiesituatie passende beoordeling

Bij het bepalen van de referentiesituatie in de passende beoordeling is het van belang dat de huidige feitelijke situatie zo reëel mogelijk wordt weergegeven. In de passende beoordeling is als huidige situatie in de veehouderij uitgegaan van de ruimte die de huidige milieuvergunningen bieden. De praktijk leert dat het feitelijke gebruik van deze vergunningen aanzienlijk lager kan liggen. Het gevolg van deze benadering kan dan zijn, dat de effecten van het alternatief en scenario op Natura 2000-gebieden (vooral van stikstofdepositie) worden onderschat wanneer deze worden vergeleken met de referentiesituatie. In het MER op bladzijde 39 staat het volgende: "Voor de alternatieven wordt in dit plan-MER gerekend met de vergunde situatie en vergunde staltechnieken. Ook milieugebruiksruimte die wel gegund is, maar (nog) niet gebruikt wordt, wordt daarbij meegenomen."

De gemeente Nunspeet heeft in nadere informatie aangegeven dat het vergunningenbestand actueel is en dat gesteld kan worden dat alle agrarische bedrijven een vergunning hebben die overeen komt met de feitelijke situatie. In 2008 en 2009 zijn alle agrarische bedrijven in het kader van een tienjaarlijkse actualisatieslag bezocht. Bij die gelegenheid zijn de vergunningen gecontroleerd aan de hand van de feitelijke situatie en zijn deze indien nodig aangepast.

Op basis van het uitgangspunt dat het vergunningenbestand een reële weergave geeft van de feitelijke situatie van de veebezetting is de referentiesituatie voor de passende beoordeling goed beschreven.

De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over het bestemmingsplan buitengebied toe te lichten dat de referentiesituatie op basis van het vergunningenbestand een goede weergave geeft van de feitelijke situatie van de veebezetting.